biBVła

Biuletyn Informacyjny BUL

grudzień 2009

"Lubić czytanie - to znaczy godziny rozkoszy, które człowiek mówi w życiu, zmieniać na godziny radości" *Montesiuszz*

Angelus - Literacka Nagroda Europy Środkowej

jest to najwyższejsza nagroda w dziedzinie twórczości prozatorskiej, tłumaczonej na język polski. Przyznawana jest pisarzom pochodzących z Europy Środkowej, którzy podejmują w swoich dziełach tematy najistotniejsze dla współczesności, zmuszają do refleksji, pogłębiają wiedzę o świecie innych kultur. Organizowana jest przez miasto Wrocław, który ze względu na swoją historię i położenie stanowi miejsce ścierania się różnych narodowości, kultur i prądów umysłowych, nawiązuje więc do wielowiekowej tradycji miasta, jako miejsca spotkań i dialogu.

Współorganizatorem nagrody jest gazeta "Dziennik", a patronem medialnym TVP1.

Wydawnictwa zgłaszają dzieła autorów żyjących, pochodzących z Albanii, Austrii, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Macedonii, Mołdawi, Niemiec, Polski, Rosji, Rumunii, Serbii, Słowacji, Słowenii, Ukrainy i Węgier. Każdy wydawca ma prawo zgłosić jedną książkę autora zagranicznego i jedną autora polskiego. Nagroda przyznawana jest już po raz czwarty za najlepszą książkę opublikowaną w języku polskim w roku poprzednim. Stanowi ją statuetka ANGELUS autorstwa Ewy Rosiano i czek na kwotę 150 tys. zł. Finał oraz gala wręczenia nagrody odbędą się 5 grudnia 2009 r., a z finalistami można spotkać się w Salonie Angelusa, który zostanie zorganizowany w trakcie Wrocławskich Promocji Dobrych Książek, trwających od 3 do 6 grudnia.

Członkowie jury Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelus:
Natalia Gorbaniewska - przewodnicząca, rosyjska poetka, dziennikarka, tłumaczka literatury polskiej
Stanisław Beres - historyk literatury, krytyk, esesista, poeta, tłumacz.
Piotr Kępiński - poeta, krytyk literacki.
Julian Kornhauser - poeta, prozaik, krytyk literacki, tłumacz literatury serbsko-chorwackiej.
Ryszard Krynicki - poeta, tłumacz poezji języka niemieckiego.
Tomasz Łubieński - dramatopisarz, prozaik, esesista, publicysta.
Krzysztof Maskot - publicysta, krytyk literacki, recenzent książkowy
Justyna Sobolewska - krytyk literacki, dziennikarka, redaktor
Mirosław Spychalski - prozaik, publicysta, krytyk, autor filmów dokumentalnych
Andrzej Zawada - historyk literatury, krytyk, esesista, tłumacz

Do finału Literackiej Nagrody Europy Środkowej ANGELUS 2009 r. zakwalifikowano siedem książek:

1. Ihar Babkou, Adam Kłatocki i jego cienie (OFICYNA 21) - Białoruś
2. Ota Filip, Sąsiedzi i inni (ATUT) - Czechy
3. Inga Iwasiów, Bambino (ŚWIAT KSIĄŻKI) - Polska
4. Miljenko Jergović, Ruža Tamerlanum (CZARNE) - Bośnia
5. Bernhard Schlink, Powrót do domu (ŚWIAT KSIĄŻKI)
6. Josef Sporecký, Przypadki inżyniera ludzkich dusz (POGRANICZE) - Czechy
7. Krzysztof Varga, Gulasz z turula (CZARNE) - Polska

Literacką Nagrodę Europy Środkowej Angelus 2009 otrzymał czeski pisarz emigracyjny Josef Skvorecky. Nagrodzony został za książkę Przypadki inżyniera ludzkich dusz, opublikowaną przez wydawnictwo Pogranicze. Nagrodę wręczono podczas uroczystej gali w Teatrze Muzycznym Capitol we Wrocławiu. Natalia Gorbaniewska - przewodnicząca jury, uzasadniając wybór jurorów powiedziała, że jest szczęśliwa, że książkę Skvoreckiego mogą nareszcie przeczytać polscy czytelnicy.

Podkreśliła, że z powieści tej można wyciągnąć lekcję, że życie "za komuny, za okupacji hitlerowskiej albo życie na emigracji jest jednocześnie śmiesznieje i straszniejsze, niż można przeczytać w podręcznikach, pracach historycznych czy publicystyce". "W tym lewi cud tej literatury" - dodała Gorbaniewska.

Nagrodę w imieniu autora odebrał Andrzej Jagodziński - tłumacz utworowanowej książki.

(M.K.)

100. rocznica urodzin Pawła Jasienicy

Paweł Jasienica, a właściwie Leon Lech Beynar urodził się 10 lutopada 1909 roku w Symbirsku nad Wołgą, gdzie jego rodzina osiadła w połowie XIX wieku. W 1920 roku Beynarowie przenieli się do Polski, na Wiewiurzyczynę. Leon ukończył historię na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, podczas studiów należał do Klubu Intelektualistów oraz Akademickiego Klubu Włóczęgów. Przed wojną pracował jako nauczyciel historii w Grodnie, był spikerem w Polskim Radiu Wilno, publikował w "Słowie Wileńskim" redagowanym przez Stanisława Cata-Mackiewicza. W 1935 roku ukazała się pierwsza książka Beynara pt. *Zygmunt August na ziemiach dawnego Wielkiego Księstwa*.

Podczas okupacji był żołnierzem AK, w lipcu 1944 roku uczestniczył w walkach o Wilno w ramach akcji Burza, mniejsz później jako oddział stoczył bitwę z wojskami sowieckimi w okolicach Grodna i został rozbity. Beynar dostał się do niewoli, a następnie został wcielony do jednostki Ludowego Wojska Polskiego skąd zdezerterował. Od jesieni 1944 roku Beynar służył w S. Wiernahlaj Brygadzie AK, gdzie jak szlusarzem dowodzy Zygmunta Szendzielarza Łupaszki. W lipcu 1945 roku został ranny, opuścił brygadę i znalazł schronienie we wsi Jasienica, gdzie do czasu wygojenia się ran ukrywał go za piebarń miejscowy proboszcz.

Po wojnie Beynar przyjął pseudonim Paweł Jasienica. W Krakowie podjął pracę w redakcji "Tygodnika Powszechnego". Z lipca 1948 roku, w czasie gdy trwały procesy wileńskich AK-owców, Jasienica także został aresztowany. Ku swemu zaskoczeniu dość szybko odzyskał wolność. Jak sam wspomniał "27 sierpnia 1948 roku zostałem uwolniony przez Dyrektora Politycznego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Nie spodziewałem się tego wcale. Powiedziano mi: "Wyjdzie Pan na wolność, zobaczymy, czy się to Ojczyźnie opłaci". Nie podpisywałem żadnych zobowiązań. Nawet zobowiązania do milczenia". W 1955 roku Paweł Jasienica zamieszkał w Warszawie. Na rok 1960 przyjadł czas publikacji Polski Piastów, trzy lata później Polski Jagiellonów, która zajęła pierwsze miejsce w plebiscycie "Kuriera Warszawskiego". Czytelnicy książka bardzo się podobała, ale PRL-owscy historycy, m.in. Celina Bobińska, atakowali Jasienicę za mało marksistowskie podejście do podejmowanych tematów. W latach 60. Jasienica coraz bardziej angażował się w działalność demokratycznej opozycji. Należał do Klubu Krzywego Koła, a w roku 1961 roku został jego prezesem. W 1964 roku Jasienica znalazł się wśród intelektualistów, którzy podpisali List 34 przeciwko cenzurze. W lutym i marcu 1968 roku protestował przeciwko zdejmiu "Dziadów" Kazimierza Dejmka z afisza, krytykował antysemicką kampanię rozpętaną przez władze, podpisał list do rektora UW w obronie represjonowanych studentów. Odpowiedzią władz było przenoświenie Gomułki na zjeździe PZPR 19 marca 1968 roku, w którym zarzucał Jasienicy przynależność do zmowy przeciwko bardzo Łopiskim. Najbardziej uderzyło w pisarza pomówienie o rzekoma współpracę z UB, co miało tłumaczyć zwolnienie pisarza z więzienia w 1948 roku. Dzieła pisarza zostały objęte zakazem publikacji, a w prasie zaroiło się od szkalujących go artykułów. Jasienica nawiązał związek z Żofią O'Brienny, 40-letnią pracownicą dziekanatu UW. Pisarz na wiedział, że jego ukochana, którą poślubił w 1969 roku, współpracuje z UB i cały czas donosi na niego i jego przyjaciół. Wiosną 1970 roku okazało się, że pisarz ma raka płuc w końcowym stadium. Zmarł 19 sierpnia 1970 roku.

W 2002 roku córka pisarza, Ewa Beynar-Czeczott, po upewnieniu informacji o współpracy drugiej żony ojca z bezpieką, wstrzymała wznowienia prac Jasienicy i złożyła do sądu wniosek o odderanie synoń agentki z pierwszego małżeństwa prawa autorskich. Proces, a także przerwa w wydawniu dzieł Jasienicy, trwały do grudnia 2006 roku, kiedy sąd przyznał córce pisarza wyłączność praw autorskich. Rok później Prószyński i S-ka rozpoczął wydawanie serii pt. *Jasienica. Pewnie!*. Przez trzy lata ukazało się 16 tomów m.in. *Polska Piastów*, *Polska Jagiellonów* oraz wydana w trzech tomach "Rzeczpospolita Obojga Narodów". W 100. rocznicę urodzin autora ukazał się ostatni - 17. tom serii - zatytułowany *Tylko o historii*.

(A.K.)

20 rocznica Pokojowej Nagrody Nobla dla XIV Dalajlamy

Mija właśnie 60 lat od pierwszego najazdu komunistycznych Chin na Tybet (1949). 50 od ostatecznego podboju tego kraju (1959), a także 20 lat od uhonorowania XIV Dalajlamy Pokojową Nagrodą Nobla (1989).

Jego Świątobliwość Dalajlama XIV jest najbardziej znaną osobą, która przez całe swoje życie wszelkimi podręcznymi środkami, jakie daje dyplomacja, staje w obronie niepodległości, kultury, tradycji, filozofii i religii tybetańskiej. Jego pełne miłosierdzia bezinteresowne **Dzielcy Dżambel Ngalang Losang Jeszie Tenzin Gjaco** - Nagrodzony Pokojowo, Doktor Nauk Buddyjskich Chwały, Elokwentny, Inteligentny Dzierżawca Nauk, Ocean Mądrości, Dalajlama to duchowy i polityczny przywódca Tybetańczyków, głowa państwa i jednocześnie najwyższy lama uznawany za najburzliwszą reinkarnację buddyjską tybetańskiego Geluipa.

Dalajlama XIV przyszedł na świat w 1935 r. w Takcer w prowincji Kumbum jako Lhamo Thondub, został intronizowany na swoje stanowisko 22 lutego 1940 r. jako pięcioletni chłopiec. W 1959 r. musiał uciekać z obężonej przez Chińczyków Lhasy, ratując w ten sposób życie. Warto w tym miejscu wspomnieć, że Chińczycy zamordowali w trakcie okupacji ok. miliona Tybetańczyków - 1/6 narodu i poprzez przesiedlenia spowodowali, że stali się oni mniejszością we własnym kraju.

Schronienia Tybetańczykom - Dalajlamie i jego współpracownikom, a także grupie lamów i innych uchodźców, którym udało się zbiec spod inwazji chińskiej - udzielały Indie. Na początku lat 60. rząd indyjski podarował im pałac, budynki miejskie i klasztorne w Dharamsali w stanie Himczal Pradesz, gdzie do dzisiaj znajduje się oficjalna siedziba tybetańskiego rządu na uchodźstwie i gdzie mieszka spora część tybetańskich uchodźców.

Dalajlama rozpoczął działalność, mającą na celu z jednej strony uchronić Tybetańczyków i ich kulturę od zagłady, z drugiej zaś nagłośniającą sprawę autonomii Tybetu. Jednocześnie, będąc uczonym mnichem (ma tytuł "gesze", najwyższy tytuł akademicki w świecie buddyzmu tybetańskiego), propaguje od lat zasady buddyjskiej etyki w krajach Zachodu. Zręcznie łącząc funkcję polityka i osoby duchownej, stał się postacią symboliczną naszych czasów i nazywany bywa sumieniem świata. Jego Świątobliwość odwiedza wszystkie państwa, które chcą służyć mu gościną, wygłasza publiczne wykłady i spotyka się z politykami. W Polsce był wielokrotnie, ostatni raz w grudniu 2008 roku, kiedy to otrzymał tytuł honorowego obywatela Wrocławia i doktorat honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wygłosił wówczas kilka wykładów i spotkał się z prezydentem RP Lechem Kaczyńskim.

W swoich wykładach i wywiadach, podkreśla wartość buddyjskich zasad etycznych - rozwijania współczucia, szczodrości i poszanowania życia wszystkich istot - jako potencjalnego źródła pokoju na świecie w przyszłości. Często powtarza: "Pokój musi wyrastać z naszych działań. Działania to z kolei efekt motywacji, a te mają swój fundament w ludzkich uczuciach i emocjach. Kiedy kierują nami nienawiść, zła wola, zazdrość i chciwość, to potęgują w nas moc destrukcyjną. Kiedy jednak pamiętamy o zasadach prawdy, sprawiedliwości, zaufania i współczucia, nasz umysł pozostanie czysty. A pokój własnego umysłu jest niezbędny dla zaprowadzenia wszelkich innych, również tego międzynarodowego".

(J.J.-W.)

W zbiorach BUL znajduje się ok. 50 książek, których autorem lub współautorem jest Dalajlama, bądź dotyczących jego osoby. Oto kilka z nich:

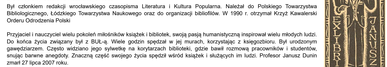

Spotkanie poświęcone prof. Januszowi Duninowi

7 grudnia, o godz.18, w Pałacu Kindermana w Klubie Nauczyciela (Piotrkowska 137) odbędzie się spotkanie poświęcone prof. Januszowi Duninowi. Profesor Janusz Dunin-Horkawicz urodził się 26 czerwca 1931 roku w Wilnie. W latach 1950-1955 studiował polonistykę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Do 1957 r. współpracował z PiKiem. W 1957 r. rozpoczął pracę w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego. Jako kierownik Oddziału Gromadzenia Zbiorów zdobywał nieługiwa literatury (wydawnictwa Instytutu Literackiego w Paryżu, Kultura paryska, wydawnictwa londyńskie) dla Biblioteki UŁ, by moc ją udostępnić. Książki te ukrywał w magazynach, między wolumnami.

Dyrektor BUŁ w latach 1984-1987, profesor Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŁ (1994-2003), wykładowca edytorstwa w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi w roku 2002. W 1996 roku otrzymał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. Pod jego kierunkiem powstały 3 prace doktorskie.

Był człowiekiem o zainteresowaniach nie tylko bibliofilskich, ale interdyscyplinarnych. Opublikował 20 książek i ponad 450 artykułów naukowych i publicystycznych, dotyczących m.in. bibliokoznawstwa, bibliofilstwa, historyzmu, literatury, edytorstwa, czytelnictwa, socjologii i historii publikacji. Pierwszą dla jaki medium tyleż jego głównym przedmiotem badań i publikacji. Odrębny nurt jego twórczości stanowiły tematy związane z kulturą regionalną Wilna i Łodzi. Publikował w czasopismach i encyklopediach, m.in. w Słowniku Pisarzowskim Kresów, Słowniku Literatury Popularnej, Wydawał i wygłaszał teksty dotyczące cenzury i wolności słowa oraz ideologicznych aspektów komunikacji literackiej. Do ważniejszych tekstów książek zaliczał:

Pismo zmienia świat. Czytanie-lektura czytelnictwo (1998)
Philobiblon polski (Wspólnie z żoną Cecylią) 1983
Książeczki dla grzecznych i niegrzecznych dzieci. 1991
Miejsc Łódź pełna książek. 2002
Co było a nie jest czyli kilka lat młodości mojej w Wilnie. 1990
Przystanek na wyspie wolności 1993
Życie i sprawy Sobera R. Rozbiciowiec. 1980.

Był członkiem redakcji wrocławskiego czasopisma Literatura i Kultura Popularna. Należał do Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego, Łódzkiego Towarzystwa Naukowego oraz do organizacji bibliofilów. W 1990 r. otrzymał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

Przyjaciel i nauczyciel wielu pokoleń miłośników książek i bibliotek, swoją pasją humanistyczną inspirował wielu młodych ludzi. Do końca życia związany był z BUŁ-ą. Wiele godzin spędzał w jej murach, korzystając z księgozbioru. Był wnikliwym gawędziarzem. Często widziano jego sylwetkę na korytarzach biblioteki, gdzie bawił rozmową pracowników i studentów, snując barwne anegdoty. Znaczną część swojego życia spędził wśród książek i służących im ludzi. Profesor Janusz Dunin zmarł 27 lipca 2007 roku.

Spotkanie w Klubie Nauczyciela, zorganizowane przez Wydawnictwo Literatura i Towarzystwo Przyjaciół Książki, połączone będzie z promocją publikacji poświęconej profesorowi Januszowi Duninowi "Pasja książki".

Spotkanie z Janem Janiakiem

BIBLIO CUP o Puchar Niepodległości

11 Listopada 2009 roku w Hali Rudzkiego Klubu Sportowego przy ulicy Rudzkiej 37, nastąpiła I Edycja Halowy Turniej Piłki Nożnej BIBLIO CUP o Puchar Niepodległości. Pomysłodawcą imprezy było Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Łodzi i Koło Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Miejskiej Bibliotece Publicznej Łódź-Górna. Honorowym Patronem imprezy był Prezydent Miasta Łodzi. W rozgrywkach wzięły udział drużyny: Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Górna, Rady Osiedla Chojny-Dąbrowa, "FC SOWA", z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi, Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łodzi, reprezentacja Fundacji "Projekt-Łódź" oraz oczywiście drużyna Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi. Po emocjonujących meczach i miejsce zdobyła Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Łodzi, drugie zajęliśmy My, pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, puchar za trzecie miejsce przypadł w udziale drużynie czytelników Filii Nr 10 Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Górna. Impreza została zorganizowana znakomicie, a publiczność mimo pasiemno-zimowej pogody dopisała. Dziękujemy i niecierpliwie czekamy na kolejne edycje!

Współorganizatorzy i sponsorzy: Rada Osiedla Chojny-Dąbrowa i RAZEM DLA GÓRNEJ Partnerstwo Dzielnicowe, Zina Salon Piłkarski, Miasto Łódź, Pub Biblioteka, Instytut Europejski. Patronat Medialny: TVP Łódź, Radio VOX

(D.P.)

Polecamy - wybrane nowości książkowe BUŁ (01.XII.2009)

POLSKIE

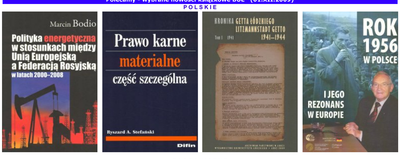

ZAGRANICZNE

(książki będą dostępne dla Czytelników po opracowaniu i wprowadzeniu do bazy)